

DOI: 10.5937/MegRev2104251D

Stručni članak

Primljen 16.02.2021.

Odobren 22.07.2021.

INSTITUCIONALNI MEHANIZAM EVROPSKE UNIJE**

Apstrakt: Rad je posvećen institucijama Evropske unije kao ključnim elementima njenog međunarodnog subjektiviteta. Evropska unija, kao jedna od najvažnijih regionalnih međunarodnih organizacija, u okviru svog funkcionisanja ima veliki broj političkih, savetodavnih, finansijskih i drugih institucija koji je čine pravim nosiocem međunarodnog subjektiviteta koji je kod nje, zahvaljujući njima, u potpunosti nesporan. Iz tog razloga, u ovom radu se nastoji da se kroz analizu njihovog rada i funkcionisanja predoči celokupan njihov značaj, ne samo po Evropsku uniju kao takvu, već po celokupnu međunarodnu zajednicu u celini. Njihov uticaj na celokupnu političku i međunarodnu scenu je od ključnog značaja za bolje razumevanje i funkcionisanje međunarodnih odnosa i geopolitičkih zbivanja.

Ključne reči: Evropska unija, Evropski parlament, Evropska komisija, Evropski savet, Evropski sud pravde.

* Doktorand, Pravni fakultet Megatrend univerziteta; nemanjad444@gmail.com

** Ovaj rad je rezultat projekta Pravnog fakulteta FPMIRS - Znanjem do integrisanja u društvene i ekonomske tokove

1. Uvodno razmatranje

Razvoj evropskih integracija, Evropske unije i njenih institucija prati jedan čitav proces usklađivanja međunarodnih odnosa i ravnoteže koji je započeo ubrzo nakon okončanja Drugog svetskog rata i koji, može se slobodno reći, još uvek traje. Nastanak jedne organizacije na evropskom kontinentu, nastanak Evropske unije, još od stvaranja te ideje, imao je za cilj da se upravo da Evropa zaštiti od svih onih sukoba i strahota kroz koje je prošla tokom Drugog svetskog rata. Svi ti događaji koji su za šest godina (1939-1945) odneli nekoliko desetina miliona života, nisu smeli da se ponove. Evropi je bio potreban trajan mir, a to se moglo sprovesti u delo samo stvaranjem jedne nadnacionalne međunarodne organizacije koja će u svom sastavu okupljati sve zemlje sa evropskog kontinenta. Taj proces evropskog integrisanja država u jedinstvenu međunarodnu organizaciju svakako nije mogao da se desi preko noći i zato je postepeno bilo neophodno otkloniti sve nesuglasice i antagonizme koji su postojali u datom trenutku. U cilju nastanka EU glavnu ulogu imale su Francuska i Nemačka kao dve vodeće evropske sile i upravo od njih je zavisila ideja razvoja Evropske unije koju danas poznajemo. Od Evropske zajednice za uglj i čelik, Evropske ekonomske zajednice, Evropske zajednice za atomsku energiju, Jedinственog evropskog akta, Ugovora iz Maastrichta, Amsterdama i Nice pa sve do Lisabonskog sporazuma kroz ovaj proces razvoja evropskih integracija razvijale su se i razne političke, savetodavne, sudske, finansijske i druge institucije u okviru Unije koje su njoj dale pečat njenog nespornog međunarodnopravnog subjektiviteta. Njihov nastanak, razvoj i formiranje teklo je postepeno kao i same evropske integracije u celini. Bilo je potrebno dosta vremena, da ne kažemo decenija, da one dobiju onakav oblik i sastav koji danas imaju. Kroz rad svojih organa i institucija Unija predstavlja, širi i sprovodi svoju politiku u svim sferama evropskog demokratskog društva. Njihovo funkcionisanje je od ključnog značaja za bolje razumevanje čitave Unije koja zahvaljujući njima poprima oblike jedne savremene konfederacije, ali do tog finalnog procesa ima još dosta vremena. Sam rad ima za cilj da kroz analizu ovih institucija dokaže celokupan njihov značaj, ne samo po Evropsku uniju kao takvu, već i po međunarodnu zajednicu jer bez njihovog postojanja Unija ne bi imala nikakvog smisla, a sa njima ona je neizostavni faktor rešavanja mnogih svetskih problema i izazova. Institucionalni mehanizam Evropske unije funkcioniše po principu državnog aparata, a sve države-članice dužne su da slede njene odluke, politiku i uopšte sam proces legislative komunitarnog prava, jer one su ulaskom u Unije na nju prenele i određeni deo svog suvereniteta.

2. Opšte o Evropskoj uniji

Jedna od najznačajnijih regionalnih međunarodnih organizacija je Evropska unija sastavljena od 28 zemalja¹ u kojoj na preko 4,5 miliona kvadratnih kilometara živi oko 500 miliona stanovnika. Pored hrišćana u njoj žive muslimani i hindusi, govori se 24 zvanična jezika zemalja članica i mnoštvo nezvaničnih jezika. U njoj su objedinjeni evropski Sever i Jug sa evropskim Istokom i Zapadom, Mediteran sa Skandinavijom, poljoprivredni i stočarski krajevi sa industrijskim i krajevima „trećeg sektora”, nacije različitih istorija, običaja, kultura i stepena razvijenosti. Sama komunikacija počiva na 170. 000 stranica pravila komunitarnog prava a njegov sastavni deo čini i nekoliko ugovora. Među njima su: Pariški ugovor iz 1951. godine, Rimski ugovor iz 1957. godine. Jedinstveni evropski akt iz 1986., Ugovor iz Matrihta 1992. godine, Ugovor iz Nice 2001. godine i Lisabonski ugovor 2007. godine.²

EU je nastala kao plod procesa evropske integracije, koji je postepeno tekao još od 1951, kada je stvorena Evropska zajednica za ugalj i čelik. Cilj ove organizacije bio je stvaranje zajedničkog tržišta uglja i čelika, kao i ukidanje trgovinskih ograničenja, carina i uspostavljanje zajedničke politike u ovoj oblasti. Dalji korak na ovom putu desio se 1957, kada su stvoreni Evropska ekonomska zajednica (kasnije pretvorena u Evropsku zajednicu, a danas je nastavlja Evropska unija) i Evropska zajednica za atomsku energiju (Euroatom). Dok je Euroatom ograničen na saradnju u oblasti nuklearne energije, Evropska zajednica je imala mnogo šire ciljeve, kao što su: uspostavljanje zajedničkog tržišta, ujednačavanje ekonomskih politika, skladni razvoj ekonomskih aktivnosti, povećanje stabilnosti i životnog standarda, kao i uspostavljanje što bližih odnosa između država članica. Da bi se stvorilo zajedničko unutrašnje tržište, članice Evropske zajednice su se složile da ukinu sve prepreke slobodnom protoku robe, ljudi, usluga i kapitala (tzv. 4 slobode).³

Prema Matrihtskom ugovoru iz 1992. godine uspostavljena su tri stuba evropske saradnje. Stub jedan je obuhvatao Evropske zajednice, uspostavljene da razvijaju ekonomsku integraciju u cilju otklanjanja barijera u trgovini i zajedničku carinsku politiku u odnosima sa državama nečlanicama. Drugi stub je uspostavio zajedničku inostranu i bezbednosnu politiku koji će omogućiti da Evropska unija preduzima zajedničke akcije u inostranim i bezbednosnim poslovima kada su članovi saglasni da treba jedinstveno u tom smislu nastupati. Treći stub bi uspostavio jedinstvenu politiku u pravosuđu i unutrašnjim poslovima. Ovi poslovi imaju

¹ Evropska unija trenutno u svom sastavu ima 27 punopravnih zemalja - članica s obzirom na činjenicu da se Velika Britanija na referendumu 2016. godina izjasnila da napušta njeno članstvo, a sam proces izlaska, popularni Brexit, još uvek je u toku.

² Miljuš Brano (2013): „Savremeni problemi međunarodnog prava”, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, 79-80.

³ Dimitrijević Vojin, Račić Obrad, Đerić Vladimir *et. al.* (2012): „Osnovi međunarodnog javnog prava”, Beogradski centar za ljudska prava i Dosije studio, Beograd, 121.

ogroman značaj, jer se bave pitanjima azila i emigracije, narkoticima, trafikingom, zloupotrebama u vezi carinske politike i saradnje u borbi protiv terorizma, zatim saradnje u pravosuđu, civilnim i kriminalističkim poslovima.⁴

Dugo se evropska integracija odvijala pre svega na polju ekonomije. Stvaranje Evropske unije 1993. godine, kada je stupio na snagu Ugovor o EU (Ugovor iz Mاستrihta), donelo je i određene elemente političke integracije. Ugovor iz Mاستrihta je označio novi korak u stvaranju „sve bliže unije između naroda Evrope”. Prema tom ugovoru, ciljevi EU su, između ostalog, ekonomski i socijalni napredak, visok nivo zaposlenosti, održivi razvoj, utvrđivanje identiteta EU u međunarodnim odnosima, jačanje zaštite prava i interesa građana uvođenjem državljanstva EU, kao i održavanje i dalji razvoj EU kao prostora slobode, bezbednosti i pravde. Slede ugovori iz Amsterdama (1999) i Nice (2003) kojima se dalje širi nadležnost organa EU. Pošto Evropski ustav (2004) nije naišao na prihvatanje i nikada nije stupio na snagu, većina promena koje je predviđao taj dokument sprovedena je kroz novi Ugovor iz Lisabona (stupio na snagu 1. decembra 2009).⁵

Sporazum iz Lisabona doneo je niz reformskih odluka. Unija je dobila svog predsednika koga biraju šefovi država i vlada država članica na dve i po godine, umesto rotirajućeg predsedavajućeg koga svakih šest meseci smenjuju države članice po utvrđenom redosledu. Funkciji Visokog predstavnika za spoljne poslove i bezbednost dodata je i funkcija komesara za spoljne poslove, pa Evropska unija, kao i sve države, praktično dobija i funkciju ministra spoljnih poslova. U cilju povećanja efikasnosti Evropske komisije kao izvršnog organa smanjen je broj komesara i predviđeno je da Komisija počev od 2014. godine neće imati 27 članova, koliko ima danas kada svaka država članica ima po jednog predstavnika. Članovi Komisije će se birati na osnovu ravnopravnog sistema rotacije, koji jednoglasno utvrđuje Evropski savet, a stav je da broj evropskih komesara ne prelazi 2/3 broja država članica, što bi u ovom trenutku značilo da Komisija ne bi smela da ima više od 18⁶ komesara. Pravo legislativne inicijative, koje je bilo u isključivoj nadležnosti Evropske komisije, po Sporazumu ili Lisabona, ima i jedna četvrtina država članica.⁷

Međunarodnopravni subjektivitet Evropske unije je nesporan. To sledi već iz činjenice da je ona, van svake sumnje, jedna od najznačajnijih međunarodnih organizacija današnjice i jedan od najznačajnijih faktora savremenih međunarodnih odnosa i to ne samo u Evropi. Kao i druge međunarodne organizacije EU zaklju-

⁴ Popović Vitomir, Turčinović Filip (2007): „Međunarodno javno pravo”, Pravni fakultet Univerziteta u Banja Luci, Banja Luka, 88-89.

⁵ Dimitrijević Vojin, Račić Obrad, Đerić Vladimir *et. al.*, 121-122.

⁶ Ovaj broj komesara EU bi trebala da ima bez članstva Velike Britanije, a s obzirom da proces njenog istupanja još uvek nije okončan, taj broj je danas veći jer se ona još uvek vodi kao njena članica.

⁷ Avramović Nenad (2011): „Međunarodno javno pravo”, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, 112-113.

čuje međunarodne ugovore sa državama (sa kandidatima za članstvo, sa trećim državama i sl.) ali i sa drugim međunarodnim organizacijama. Posebno je zanimljivo primetiti da se u članstvu sve većeg broja važnih višestranih ugovora pojavljuju i Unija kao takva (kao poseban subjekt) i njene članice (svaka za sebe). Evropska unija ima i aktivno i pasivno pravo predstavljanja - prima strane ambasadore, šalje svoje delegacije, specijalne predstavnike i dr. Bliže gledajući, Unija šalje svoje stalne diplomatske misije kod trećih država (država nečlanica EU). One se, nakon stupanja na snagu Lisabonskog sporazuma, zovu delegacijama Evropske unije i sve više poprimaju obeležja pravih ambasada. S druge strane, sve je veći broj država koje imaju svoje ambasadore akreditovane kod Evropske unije kao takve.⁸

3. Institucije Evropske unije

Još od svog ranog nastanka, Evropska unija polako je dobijala svoj međunarodnopravni subjektivitet zahvaljujući kojem je postala jedan od važnih faktora na međunarodnoj političkoj sceni. To su svakako doprinela njena politička, savetodavna i finansijska tela-institucije koje su se postepeno razvijale i nastajale kroz proces nastanka i konačno uobličavanja Evropske unije koju danas poznajemo. U sastav tih mnogobrojnih institucija, koje se bave različitim aspektima političkog, savetodavnog i finansijskog života Unije, posebno ubrajamo:

- Evropski parlament
- Savet Evropske unije (Savet ministara)
- Evropski savet
- Evropska komisija
- Ekonomski i socijalni komitet
- Komitet regiona
- Sud pravde EU
- Evropska centralna banka
- Evropski revizorski sud
- Evropski ombudsman

3.1. Evropski parlament

Evropski parlament (EP) je prva supranacionalna, predstavnička i neposredno legitimisana institucija u istoriji. Čine ga „predstavnicima naroda i država okupljenih u Zajednici“. U početku su poslanici Evropskog parlamenta bili imenovani od strane nacionalnih parlamenata iz redova sopstvenih poslanika i obavljali su duple funkcije, a od 1979. godine se biraju na neposrednim izborima. Član 138 Rimskog ugovora predviđa zajednički izborni sistem u svim državama

⁸ Krivokapić Boris (2014): „Međunarodno javno pravo“, Megatrend univerzitet i Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, 415.

članicama. Iako je Evropski parlament takav sistem predlagao još 1982. i 1993. godine odluka nije usvojena u Savetu EU zbog odbijanja Velike Britanije da se odrekne većinskog izbornog sistema. Tek je laburistička vlada koja je na vlast došla 1997. godine odlučila da primeni proporcionalni sistem za naredne evropske izbore. Tako su po prvi put, 1999. godine svi poslanici Evropskog parlamenta izabrani na osnovu različitih varijanti proporcionalnog sistema.⁹

Evropski parlament je multilingvinalna institucija sa čak 23 službena jezika. Svi dokumenti moraju biti prevedeni na ove jezike, a poslanici mogu govoriti svojim maternjim jezikom, tako da trećinu osoblja čine prevodioci. Raspored sedenja je takav da su članovi Evropskog parlamenta raspoređeni u polukružnoj sali za sednice prema svojim političkim grupacijama, koje se raspoređuju prevashodno na levo i desno, mada se neke manje grupacije raspoređuju bliže spoljašnjem prstenu Parlamenta. Način rada Evropskog parlamenta uređen je Osnovnim ugovorima i Poslovníkom o radu Parlamenta koji se usvaja većinom glasova poslanika. Kvorum je takođe određen Poslovníkom o radu. Za donošenje odluka u EP potrebno je prisustvo jedne trećine poslanika. Ako to nije slučaj, odluka se stavlja na dnevni red sledećeg zasedanja. Pravilo je da Evropski parlament usvaja odluke apsolutnom većinom predatih glasova, ali za usvajanje određenih odluka potrebna je i dvotrećinska većina, odnosno apsolutna većina ukupnog broja parlamentaraca. Evropski parlament održava redovna godišnja zasedanja svakog drugog utorka u martu. Parlament je obavezan da u Strazburu, gde mu je sedište, održava plenarna mesečna zasedanja, uključujući i sednicu o budžetu. Dodatne sednice se održavaju u Briselu, gde se sastaju njegovi odbori, dok je sedište Sekretarijata u Luksemburgu i Briselu. Nepostojanje jedinstvenog sedišta daje EP „nomadski karakter“ i utiče na njegovu efikasnost. Uspostavu stalnog sedišta ometaju Luksemburg i Francuska koje ne žele da se odreknu ni međunarodnog prestiža, niti finansijske koristi koje imaju kao države domaćini EP.¹⁰

EP ima tri grupe ovlašćenja: zakonodavna, budžetska i kontrolna ovlašćenja (prema Komisiji u EU). Posebno su značajna zakonodavna ovlašćenja EP, koja on deli sa Savetom EU, kao centralnim legislativnim organom EU. Pravci institucionalnih reformi, počev od donošenja Jedinstvenog evropskog akta (1986) do Mastrihta (1992) išli su linijom jačanja zakonodavnih ovlašćenja, kao i budžetskih funkcija EP. Postignuti normativni rezultati ipak nisu doveli do ravnopravne pozicije EP u zakonodavnom postupku EU u odnosu na Savet. To je bio razlog da se posebno uoči Međuvladine konferencije (1996) o reviziji EU, predviđene Ugovorom iz Mastrihta, posebno intenzivno počelo govoriti o demokratskom deficitu u EU, kao i o potrebi približavanja postupka donošenja odluka građanima tj. državljanima država članica EU. Zakonodavna ovlašćenja EP obuhvataju sledeće

⁹ Stojiljković Zoran, Bobić Maja, Dragojlović Nataša *et. al.* (2011): „Političke grupacije u Evropi”, Konrad Adenauer Stiftung, Beograd, 69.

¹⁰ *Ibid.*, 79.

postupke: procedura konsultacija; procedura saradnje; postupak saodlučivanja i postupak odobrenja EP.¹¹

Budžetska ovlašćenja EP predstavljaju drugo područje nadležnosti EP. Kada je Zajednica, odlukom Saveta, počela da se finansira na osnovu sopstvenih sredstava, došlo je i do paralelnog proširenja kompetencija Parlamenta u domenu budžeta. Kontrolne funkcije EP, koje obuhvataju odnose EP sa Svetom i EP sa Komisijom, čine treću značajnu oblast nadležnosti Parlamenta. Upravo na ovom području manifestuje se uloga EP identična poziciji nadnacionalnih parlamenata u odnosu na izvršnu vlast u državama članicama. Imajući u vidu da je u sistemu funkcionisanja EU izvršna vlast podeljena između Saveta i Komisije, proističe da se na liniji ovih međuinstitucionalnih relacija najbolje ogleda stepen ostvarene demokratičnosti institucionalnog mrhanizma EU.¹²

3.2. Savet Evropske unije (Savet ministara)

Savet Evropske unije je glavno telo za donošenje odluka. Kao i Evropski parlament, Savet je uspostavljen osnivačkim Ugovorom iz 1950. godine. Savet Evropske unije predstavlja države članice, a sastancima prisustvuje po jedan ministar iz svake nacionalne vlade države članice Evropske unije. U zavisnosti od teme dnevnog reda, sastancima prisustvuju resorni ministri. Na primer, ako je tema dnevnog reda problematika u oblasti poljoprivrede, sastanku prisustvuju ministri poljoprivrede u okviru nacionalnih vlada država članica Evropske unije. Savet deluje na svim poljima gde vlade država članica imaju direktan uticaj. Vlade država članica Evropske unije biraju se demokratskim putem, što Savetu Evropske unije daje snagu vrhovnog tela demokratske kontrole nad aktivnostima Evropske unije. Sveukupno, postoji devet različitih saveta, i to:

- Savet za opšte poslove i spoljne odnose;
- Savet za ekonomske i finansijske poslove;
- Savet za pitanja pravde i unutrašnjih poslova;
- Savet za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i potrošačka pitanja;
- Savet za konkurentnost;
- Savet za transport, telekomunikacije i energiju;
- Savet za poljoprivredu i ribarstvo;
- Savet za zaštitu životne sredine i okolinu;
- Savet za pitanja obrazovanja, kulture i omladinske politike.¹³

¹¹ Gasmi Gordana (2010): „Pravo i Osnovi prava Evropske unije”, Univerzitet Singidunum, Beograd, 190.

¹² *Ibid.*, 192-193.

¹³ Džombić, J. Ilija (2012): „Evropska unija - prošlost, sadašnjost, budućnost”, Friedrich Ebert Stiftung, Sarajevo, 64-65.

Savet (takođe poznat i kao Savet ministara) čine ministri iz nacionalnih vlada članica EU. Sve države članice po šest meseci naizmenično predsedavaju Savetom. Svakom sastanku Saveta prisustvuje po jedan ministar iz svake zemlje članica. Koji će ministar prisustvovati sastanku zavisi od teme koja je na dnevnom redu: spoljni poslovi, poljoprivreda, industrija, saobraćaj, životna sredina itd. Osnovni posao Saveta je da usvaja zakone EU. On u principu deli to ovlašćenje s Evropskim parlamentom. Uz to Savet i Parlament dele jednaku odgovornost za usvajanje budžeta EU. Savet takođe zaključuje međunarodne sporazume koje je ugovorila Komisija. Prema Lisabonskom ugovoru, Savet donosi odluke jednostavnom većinom, kvalifikovanom većinom ili jednoglasno u zavisnosti od teme. Kada se radi o značajnim pitanjima, kao što su izmene i dopune ugovora, pokretanje novih zajedničkih politika ili odobrenje pristupanja Uniji nove zemlje članice, odluka Saveta mora biti doneta jednoglasno. U najvećem broju drugih slučajeva za izglasavanje je potrebna kvalifikovana većina. Ovo znači da se odluka Saveta usvaja ako se za nju dobije određen minimalni broj glasova. Broj glasova koji ima svaka od zemalja članica EU odgovara približno broju njenih stanovnika.¹⁴

3.3. Evropski savet

Evropski savet čine šefovi država i vlada država članica, ministri inostranih poslova, predsednik Komisije i Visoki predstavnik EU za spoljne poslove. Kao organ Evropski savet je nastao iz neredovnih sastanaka šefova država i vlada 1974. godine, kada je odlučeno da ovi sastanci postanu redovni. Čak i danas Ugovor o EU veoma okvirno definiše ulogu i značaj Evropskog saveta, opisujući ga kao organ koji Uniji daje neophodan podsticaj za razvoj i opšte političke smernice. Ipak, vrlo je teško kodifikovati rad ovog organa koji čine prvi ljudi zemalja članica. Evropski savet donosi pre svega političke odluke a ne pravne, pa se stoga i ne pojavljuje kao zakonodavni organ iako njegove odluke imaju dalekosežne posledice. Evropski savet valja razlikovati od Saveta Evropske unije koji čine resorni ministri država članica, a još više od Saveta Evrope koji je posebna evropska organizacija, čiji su članovi sve države Evrope, sa izuzetkom Belorusije.¹⁵

Evropski savet se sastaje dva puta godišnje u zemlji koja predsedava Unijom, uglavnom na kraju njenog perioda predsedavanja (u junu i decembru). Rasprave na sastancima Evropskog saveta obuhvataju pitanja najbitnija za funkcionisanje Unije (npr. iz oblasti spoljnih poslova), a pre svega u vezi sa proširenjem Unije.¹⁶

¹⁴ Fonten Paskal (2010): „Evropa u 12 lekcija”, Delegacija EU u Republici Srbiji, Beograd, 22.

¹⁵ Vujčić Dragan, Knežević Ivan, Lazarević Gordana *et. al.* (2007): „Ka Evropskoj uniji - vodič za predstavnike jedinica lokalne samouprave”, Stalna konferencija gradova i opština, Beograd, 23.

¹⁶ *Ibid.*, 24.

Nadležnosti Evropskog saveta su: odlučuje o opštem usmerenju i političkim prioritetima EU, ali ne donosi zakonodavstvo; bavi se složenim i osetljivim pitanjima koja nije moguće rešiti na nižim organima međudržavne saradnje; određuje zajedničku spoljnu i bezbednosnu politiku EU, uzimajući u obzir strateške interese i implikacije u području odbrane; nominuje i imenuje osobe na određene visoke položaje u organima EU, na primer one u Evropskoj centralnoj banci i Komisiji. U pogledu svakog pitanja Evropski savet može zatražiti od Evropske komisije da donese predlog o njegovom rešavanju, da poveri njegovo rešavanje Savetu Evropske unije.¹⁷

Evropski savet, prema Ugovoru o Evropskoj uniji (1992. godina), daje smernice potrebne za razvoj EU i određuje opšte političke ciljeve EU. Evropski savet u pravnom smislu nije telo EU, već sastanak na najvišem nivou predstavnika država članica (samit EU). Radi se o sastancima šefova i vlada. Pojam Evropski savet nastao je dugogodišnjom praksom međudržavnog dogovaranja, a prvi put je zvanično pomenut u Jedinstvenom evropskom aktu (Single European Act), 1986. godine. Predsednici vlada ili država članica EU sastaju se najmanje dva puta godišnje i razmatraju ključna pitanja od interesa za spoljnu, bezbednosnu i unutrašnju politiku EU, a njegovi zaključci se objavljuju u vidu saopštenja i imaju ulogu smernica za rad institucija EU.¹⁸

3.4. Evropska komisija

Najbolja definicija za jednu od pet najbitnijih institucija - Evropsku komisiju - je ta da je cilj Komisije da izrazi interese Unije. Evropska komisija je stručno telo koje podseća na nacionalne vlade. Njene najbitnije delatnosti su formulisanje predloga za nove norme i politiku Unije, posredništvo između zemalja članica kako bi se obezbedilo prihvatanje tih novih predloga, koordinacija nacionalnim politikama unutar Unije i nadgledanje implementacije postojećih regulativnih normi. Funkcije komisije su još jedna karakteristika koja izdvaja Evropsku uniju od ostalih pravnih političkih sistema. Ona vodi politiku Evropske unije i započinje proces legislative tako što svoje predloge šalje Savetu i Parlamentu na usvajanje. To je, istinski, karakteristika konvencionalnih vlada.¹⁹

Međutim, Komisija takođe, u određenoj meri poseduje i legislativnu moć. Naime, Evropski sud je doneo presudu u slučaju Nemačka protiv Komisije da Komisija ima potpunu moć, uključujući i legislativnu, u slučajevima kada ispunjava zadatke zadate EU sporazumima. Jedna od karakteristika Komisije je da je ona zadužena da očuva pravni poredak uspostavljen sporazumima i ugovorima.

¹⁷ https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-council_hr (posećeno: 17. 12. 2020.)

¹⁸ „Bukvar evropskih integracija” (2016): Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije, Beograd, 28.

¹⁹ Lakićević-Đuranović Bojana (2015): „Jedinstveni institucionalni okvir Evropske unije”; Zbornik radova “Odnos prava u regionu i prava Evropske unije, tom prvi, Istočno Sarajevo, 126.

Stoga ima epitet „čuvara Sporazuma”. Komisija nadgleda ispravno i potpuno sprovođenje Sporazuma od strane država članica. Ukoliko to nije slučaj, Komisija je ovlašćena da tuži državu članicu pred Evropskim sudom u kojem se javlja kao stranka. U kontekstu te funkcije, Komisija jednom godišnje izdaje izveštaj o sprovođenju prava u EU.²⁰

Na čelu Komisije se nalazi predsednik kome pomaže sedam potpredsednika, uključujući i visokog predstavnika Unije za spoljne poslove i bezbednosnu politiku kao prvog potpredsednika. S vremenom, položaj predsednika u Komisiji je znatno ojačao. On više nije „prvi među jednakima“ već uživa istaknut položaj time što Komisija mora postupati „prema političkim smernicama“ svog predsednika (Član 17 UEU). Predsednik tako ima „ovlašćenje da pruža smernice“. Predsednik donosi odluke vezane za unutrašnju organizaciju Komisije kako bi obezbedio da ona postupa dosledno i efikasno. Predsednik pored toga delegira dužnosti komesarima i može da menja dodeljene dužnosti tokom mandata Komisije. Predsednik imenuje potpredsednike i može zahtevati od člana Komisije da podnese ostavku. Istaknut položaj predsednika odražava se i kroz njegovo članstvo u Evropskom savetu.²¹

Predsednik i članovi Komisije imenuju se na period od pet godina postupkom investiture: Evropski savet kvalifikovanom većinom predlaže Evropskom parlamentu kandidata za predsednika Komisije, vodeći računa o većini u Evropskom parlamentu. Evropski parlament potom bira predsednika većinom glasova svojih članova. Ukoliko kandidat ne dobije potrebnu većinu u Parlamentu, Evropski savet u roku od mesec dana predlaže Parlamentu novog kandidata. Države članice potom sastavljaju spisak novih lica koja će biti predložena kao kandidati za članove Komisije. Savet usvaja taj spisak kvalifikovanom većinom i u dogovoru sa predsednikom. Nakon što Evropski parlament izabere predsednika Komisije, parlament odobrava ostale članove Komisije. Po dobijanju odobrenja Parlamenta, Savet Evropske unije kvalifikovanom većinom zvanično imenuje članove Komisije, izuzimajući predsednika.²²

3.5. *Ekonomski i socijalni komitet*

Ekonomski i socijalni komitet je savetodavni organ koji predstavnicima evropskih profesionalnih udruženja, udruženjima poslodavaca i zaposlenih i drugih interesnih grupa pruža mogućnost da izraze svoje stavove u vezi sa određenim temama u okviru EU. Komitet ima ključnu ulogu u procesu donošenja odluka u Evropskoj uniji, jer se njegova mišljenja prosleđuju Savetu EU, Evropskoj komisiji i Evropskom parlamentu. Savet EU i Evropska komisija obavezni

²⁰ *Ibid.*, 127.

²¹ Bonhart Diter, Klaus (2010): „Abeceda prava Evropske unije”, Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Beograd, 59.

²² *Ibid.*

su da se konsultuju sa Komitetom u svim oblastima predviđenim Ugovorom o funkcionisanju EU, a mogu se konsultovati i u svim drugim slučajevima kada smatraju da je to potrebno. Pored toga, Komitet može i na sopstvenu inicijativu da mišljenje, ali ono nema obavezujuću snagu.²³

Ciljevi Komiteta su: pomaganje u uspostavljanju bolje povezanosti evropske politike i zakonodavstva sa građanskim, socijalnim i ekonomskim okolnostima; promovisanje razvoja participacije unutar Evropske unije, pri čemu deluje kao institucionalni forum za predstavljanje i izražavanje stavova organizacija radnika, poslodavaca i ostalih interesnih grupa, kao i za ostvarivanje dijaloga između njih; promovisanje vrednosti na kojima se temelji evropska integracija i podsticanje participativne demokratije i uloge organizacija civilnog društva.²⁴

Radeći u zemljama iz kojih potiču, članovi Komiteta su podeljeni na tri grupe koje predstavljaju poslodavce, radnike i razne ekonomske i socijalne interese: Grupa poslodavaca ima članove iz privatnog i javnog industrijskog sektora, malih i srednjih preduzeća, privrednih komora, bankarstva i osiguranja, trgovine i poljoprivrede; Grupa radnika predstavlja sve kategorije zaposlenih, od fizičkih radnika do rukovodilaca. Članovi grupe radnika dolaze iz nacionalnih sindikalnih organizacija. Treća grupa predstavlja širok spektar interesa i interesnih grupa: OCD, poljoprivredne organizacije, mala preduzeća, zanatlije, neprofitna udruženja, potrošačka udruženja i udruženja zaštite životne sredine, naučna i akademska udruženja i udruženja koja predstavljaju porodicu, žene, osobe sa posebnim potrebama itd.²⁵

3.6. Komitet regiona

Komitet regiona (CoR) je savetodavno telo koje je sastavljeno od predstavnika evropskih regionalnih i lokalnih vlasti. On je glas evropskih regiona prilikom kreiranja politika i proverava da li su poštovani regionalni i lokalni identiteti, nadležnosti i potrebe regiona. Savet i Komisija moraju da se konsultuju sa Komitetom u pitanjima koja se tiču lokalne i regionalne vlasti, poput regionalne politike, životne sredine, obrazovanja i transporta. Članovi Komiteta su izabrani na opštinskom ili regionalnom nivou vlasti i predstavljaju čitav niz lokalnih i regionalnih aktivnosti u EU. Mogu biti predsednici regionalnih vlasti, regionalni poslanici, gradski odbornici ili gradonačelnici velikih gradova. Svi moraju da imaju političku funkciju u svojoj zemlji. Njih imenuje vlade EU, ali je njihov rad u potpunosti politički nezavistan. Savet ih imenuje na obnovljivi mandat od pet godina. Komitet bira predsednika iz sopstvenih redova i to na mandat od dve i po godine.²⁶

²³ Bogdanović Aleksandar, Rakin Dina, Milenković Emilija *et. al.* (2018): „Pojmovnik EU”, Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Beograd, 58.

²⁴ *Ibid.*

²⁵ Vujčić Dragan, Knežević Ivan, Lazarević Gordana *et. al.*, 29.

²⁶ „Objašnjena Evropska unija - Kako funkcioniše EU” (2015): EU info centar u Beogradu, 33.

3.7. Sud pravde EU

Kao jedna od institucija uspostavljena još Osnivačkim ugovorima, Evropski sud spada među najstarije i najznačajnije ustanove Evropske unije. Osnovan je, naime, 1952. kao Sud pravde Evropske zajednice za uglj i čelik. Od 1958. godine, sa stupanjem na snagu Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice i Evropske zajednice za atomsku energiju, Sud pravde Evropske unije postao je zajednički sud ove tri zajednice. U samom početku evropskih integracija Sud je, kao institucija, obuhvatao samo jedan sud. Međutim, kako je Osnivački ugovor s vremenom dopunjavan, tako se menjala i organizacija i nadležnost pravosudnog sistema Evropske unije, da bi nakon izmena iz 2009. godine, kada je na snagu stupio Ugovor iz Lisabona, nekadašnji Evropski sud dobio novo ime, organizaciju i nadležnosti. Ova institucija sada se službeno naziva Sud (pravde) Evropske unije. Sedište mu je u Luksemburgu. Zadatak Suda je da obezbedi poštovanje prava pomoću interpretacije i primene Osnivačkih ugovora. Sud razmatra zakonitost akata institucija Evropske unije, obezbeđuje da države članice ispunjavaju obaveze u skladu sa ugovorima; tumači pravo Evropske unije na zahtev nacionalnih sudova i tribunala. Sud predstavlja sudski organ Evropske unije i, u saradnji sa sudovima i tribunalima država članica, obezbeđuje jedinstvenu primenu i tumačenje prava Evropske unije. Kao što svaka država članica ima svoj jezik i poseban pravni sistem, Sud pravde Evropske unije multilingvalna je institucija.²⁷

Osnovni zadatak Evropskog suda pravde (ESP) jeste da vodi računa o usklađenosti mera koje preduzimaju države članice i institucije Unije sa evropskim zakonodavstvom. Na izvestan način, ESP zauzima mesto vrhovnog suda unutar EU jer je u stanju ne samo da kazni države članice zbog neispunjavanja obaveza, već i da poništi ili zahteva preinačavanje nacionalnog zakonodavstva ukoliko ono nije u skladu s načelima evropskog prava. Sud se, pre svega, oslanja na osnivačke ugovore EU, na ostale zakonske akte (uredbe i direktive), kao i na sopstvenu sudsku praksu i druge pravne izvore, čime i stvara pravo. U postupku pred sudom treba razlikovati privilegovane i neprivegovane stranke. Pod privilegovane stranke spadaju institucije EU, države članice i pravna lica, dok su neprivegovane stranke pojedinci koji se samo u naročitim slučajevima mogu naći pred Sudom.²⁸

Evropski parlament usvojio je 1989. godine Deklaraciju o osnovnim pravima i slobodama, koja sadrži najveći broj važnih osnovnih građanskih, političkih i socijalnih prava, ali koju Evropski sud nije obavezan da primenjuje. Međutim, svaki građanin EU ima pravo da uputi pismenu predstavku Evropskom parlamentu zbog kršenja nekog od navedenih prava. Iako je parlament dužan da se pozabavi ovakvim predstavkama, on ne donosi pravno obavezujuće odluke.²⁹

²⁷ Matic Marina, Marinković Zvonko (2011): „Pravosudni sistem EU”, Udruženje tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije, Beograd, 5.

²⁸ *Ibid.*, 7-8.

²⁹ Paunović Milan, Krivokapić Boris, Krstić Ivana (2015): „Međunarodna ljudska prava”, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i Dosije studio, Beograd, 103.

U svojoj praksi, Evropski sud pravde se često poziva na jurisprudenciju Evropskog suda za ljudska prava, što je prvi put učinio u predmetu *P. v. S. and Cornwall County Council* iz 1996. godine. Iako na to nije bio obavezan, Evropski sud pravde se često poziva i na Povelju, koja inovira ljudska prava u raznim oblastima, ali koja je usvojena kao neobavezujući pravni instrument.³⁰

3.8. Evropska centralna banka

Evropska centralna banka predstavlja monetarnu vlast Evropske unije. Njeno osnivanje je predviđeno Ugovorom iz Mاستrihta, čime je pokrenut projekat stvaranja monetarne unije kao nadogradnje unutrašnjeg tržišta EU. Osnovana je 1998. godine. Odgovornost za sprovođenje evropske monetarne politike preuzela je početkom 1999. godine. Njeno sedište je u Frankfurtu. Glavni razlog njenog osnivanja bio je stvaranje monetarne unije s jedinstvenom valutom - evrom. Države koje participiraju u monetarnoj uniji prenele su ovlašćenje nad monetarnom politikom na evropski nivo, čime je formulacija i sprovođenje takve zajedničke monetarne politike pripala Evropskoj centralnoj banci.³¹

Upravno veće glavno je telo Evropske centralne banke za odlučivanje. Čini ga šest članova Izvršnog odbora i guverneri nacionalnih središnjih banaka 19 država europodručja.³²

Upravni odbor Evropske centralne banke je najviše telo za donošenje odluka. Sastoji se od šest članova Izvršnog odbora i guvernera centralnih banaka evrozona. Njegova osnovna misija je da definiše monetarnu politiku evrozona, a posebno da prati kamatne stope po kojim komercijalne banke mogu dobiti novac od Centralne banke. Izvršni odbor čine predsednik Evropske centralne banke, potpredsednik i četiri člana, koje se imenuje po osnovu zajedničkog dogovora predsednika ili premijera zemalja evrozona. Članovi Izvršnog odbora se imenuju za mandat od osam godina, koji nije obnovljiv. Izvršni odbor je odgovoran za sprovođenje monetarne politike, kao što je definisano od Upravnog odbora, kao i za davanje uputstava za nacionalne centralne banke. Izvršni odbor je odgovoran za svakodnevno upravljanje Evropskom centralnom bankom i pripreme sastanaka Upravnog odbora. Generalni savet Evropske centralne banke je treće telo za donošenje odluka. Sastoji se od predsednika i potpredsednika banke i guvernera nacionalnih centralnih banaka svih 27³³ država članica Evropske unije. Generalni savet doprinosi savetodavno radu Banke, koordinira rad i pomaže pripreme za buduće proširenje evrozona.³⁴

³⁰ *Ibid.*, 104.

³¹ Bjeković Siniša (2008): „Evropske integracije - priručnik za polaganje stručnog ispita”, Uprava za kadrove Crne Gore, Podgorica, 37.

³² <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/govc/html/index.hr.html> (posećeno 18.12.2020.)

³³ 27 punopravnih članica, jer je Britanija pokrenula postupak izlaska iz Unije.

³⁴ Džombić J. Ilija, 90.

3.9. Evropski revizorski sud

Evropski revizorski sud je nezavisna spoljna revizorska institucija Evropske unije. On se stara o pravilnom prikupljanju prihoda u Uniji, zakonitoj i pravilnoj potrošnji, te o zdravom finansijskom upravljanju. Sud svoje zadatke obavlja nezavisno od drugih institucija i vlada EU. Na ovaj način, Sud doprinosi upravljanju sredstvima EU koje je u interesu građana.³⁵

Glavni zadatak Evropskog revizorskog suda je da proverava ispravnu realizaciju budžeta EU – drugim rečima, proverava da li su prihodi i rashodi EU pravilni i zakoniti, te da li je finansijsko upravljanje zdravo. Na ovaj način osigurava efikasno i delotvorno upravljanje EU. Da bi svoje zadatke obavio, Sud sprovodi detaljne revizije prihoda i rashoda EU na svim nivoima upravljanja sredstvima EU kao i terenske provere u organizacijama koje upravljaju sredstvima, ili kod samih korisnika sredstava, kako u državama članicama EU, tako i u drugim zemljama. Svoje nalaze objavljuje u godišnjim i posebnim izveštajima u kojima se Komisija i države članice upozoravaju na greške i nedostatke i iznosi preporuke za poboljšanje. Još jedan važan zadatak Evropskog revizorskog suda je da pomogne telima nadležnim za budžet (Evropskom parlamentu i Savetu) dostavljajući im godišnje izveštaje o realizaciji budžeta EU za prethodnu finansijsku godinu. Nalazi Suda i zaključci u ovom izveštaju igraju važnu ulogu pri donošenju odluke Parlamenta o tome da li će prihvatiti Komisijino upravljanje budžetom ili ne. Na zahtev drugih institucija, Evropski revizorski sud daje mišljenje o novim ili revidiranim propisima EU koji se tiču finansija. Na sopstvenu inicijativu, Sud može iznositi i stavove o drugim pitanjima.³⁶

3.10. Evropski ombudsman

Evropski parlament imenuje opunomoćenika za građane na mandatni period od 5 godina. Ovaj opunomoćenik prima pritužbe od svakog pojedinog građanina Unije o nefunkcionisanju ili nesporazumima koji su nastali u organima ili institucijama zajednice. Članom 43 Povelje o osnovnim pravima koja je proklamovana u Nici 2001. godine detaljno je definisan rad ombudsmana. Evropski opunomoćenik prima žalbe građana Evropske unije u slučaju spora sa organima i ustanovama Unije. Ovlašćen je da nesmetano vodi istrage, a optužena ustanova dužna je da priloži kompletnu dokumentaciju neophodnu za tok istrage. Pravo obraćanja imaju građani EU, državljani trećih zemalja koji borave u EU, preduzeća, udruženja kao i organizacije sa sedištem u EU.³⁷

³⁵ „Objašnjena Evropska unija - Kako funkcioniše EU”, 29.

³⁶ *Ibid*

³⁷ Popović Gostimir (2005): „Evropska unija - osnovni pojmovi”, Besjeda i Ars Libri, Banja Luka-Beograd, 45.

Ombudsman često može samo obavestiti datu instituciju o pritužbi da bi problem bio rešen. Ako se predmet tokom istrage ne reši na zadovoljavajući način, ombudsman će pokušati da nađe sporazumno rešenje kojim se ispravlja nepravilnost, a podnosilac pritužbe zadovoljava. Ako do ovoga ne dođe, ombudsman može da dá preporuke za rešavanje predmeta. U slučaju da data institucija ne prihvati preporuke, ombudsman može da uputi specijalni izveštaj Evropskom parlamentu.³⁸

4. Zaključak

Nastankom Evropske unije postepeno su se razvijale i njene institucije i njeni organi. Oni danas predstavljaju njen međunarodnopravni subjektivitet kao vodeće i najznačajnije regionalne međunarodne organizacije u Evropi, a i svetu. Njihova struktura, sastav, ovlašćenja, polja delovanja, jasno svedoče da je Unija danas nešto više od obične međunarodne organizacije. Ona je nadnacionalni subjekt međunarodnog prava i međunarodnih odnosa sa oblicima konfederacije. Da bi jedna međunarodna organizacija, kakva je Evropska unija, imala obrise nadnacionalnosti, ona mora u svom sastavu imati određen broj političkih, savetodavnih, finansijskih i sudskih tela koja svojim radom potvrđuju njenu nadnacionalnost.

Bilo je potrebno dosta godina da se proces finalnog uobličavanja evropskih institucija javi u današnjem obliku koji sada poznajemo. Čitav taj institucionalni mehanizam je jedan hijerarhijski državni aparat koji donosi odluke, preporuke, zakone, uredbe, presude, bilo obavezujućeg ili neobavezujućeg karaktera, koji se odnose na sve članice Unije. Evropski parlament, Evropska komisija, Evropski savet i slično, predstavljaju čitavu jednu plejadu institucija od izuzetnog značaja ne samo po Evropu, već po celu međunarodnu zajednicu.

Organi Evropske unije su nezavisni u svom radu u odnosu na države članice što još jednom potvrđuje međunarodnopravni subjektivitet same organizacije. Same odluke institucija Unije obavezujuće su i za one države-članice koje su glasale za njih i za one koje su bile protiv. Čak su i same institucije Unije nezavisne jedna u odnosu na drugu i stoga nijedan organ ne sme narušavati nadležnost drugog. Taj sukob u pogledu nadležnosti nagleda Sud pravde EU. Sve ove i još mnoge nadležnosti institucija EU čine njenu nadnacionalnost u potpunosti i ona je samim tim nesporna kao i njen subjektivitet.

S obzirom da proces evropskih integracija stalno i neprekidno teče, razvija se, tako će se zajedno sa njim razvijati i evropske institucije koje svakodnevno dobijaju nova ovlašćenja, šira polja interesovanja, nove nadležnosti. Države članice dužne su da slede njihove odluke, preporuke, presude, jer sam institucionalni okvir Evropske unije deluje isključivo u interesu same organizacije, a ne njenih članica. Samim tim, na Uniju se prenosi određeni stepen državnog

³⁸ „Objašnjena Evropska unija - Kako funkcioniše EU”, 34.

suvereniteta čije prenošenje, u nekim oblicima, predstavlja i «prikriveni» gubitak nezavisnosti. Širok dijapazon evropskih institucija pokriva u potpunosti sva polja političkog, finansijskog, pravosudnog i društvenog života njenih članica kao mehanizam koji funkcioniše u interesu same Unije.

Literatura:

- Avramović Nenad (2011): „Međunarodno javno pravo”, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad.
- Bjeković Siniša (2008): „Evropske integracije - priručnik za polaganje stručnog ispita”, Uprava za kadrove Crne Gore, Podgorica.
- Bonhart Klaus Diter (2010): „Abeceda prava Evropske unije”, Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Beograd.
- Bogdanović Aleksandar, Rakin Dina, Milenković Emilija *et. al.* (2018): „Pojmovnik EU”, Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Beograd.
- „Bukvar evropskih integracija” (2016): Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije, Beograd.
- Dimitrijević Vojin, Račić Obrad, Đerić Vladimir *et. al.* (2012): „Osnovi međunarodnog javnog prava”, Beogradski centar za ljudska prava i Dosije studio, Beograd.
- Džombić J. Ilija, (2012): „Evropska unija - prošlost, sadašnjost, budućnost”, Friedrich Ebert Stiftung, Sarajevo.
- Fonten Paskal (2010): „Evropa u 12 lekcija”, Delegacija EU u Republici Srbiji, Beograd.
- Gasmi Gordana (2010): „Pravo i Osnovi prava Evropske unije”, Univerzitet Singidunum, Beograd.
- Krivokapić Boris (2014): „Međunarodno javno pravo”, Megatrend univerzitet i Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd.
- Lakićević-Đuranović Bojana (2015): „Jedinstveni institucionalni okvir Evropske unije”, *Zbornik radova "Odnos prava u regionu i prava Evropske unije*, tom prvi, Istočno Sarajevo.
- Matić Marina, Marinković Zvonko (2011): „Pravosudni sistem EU”, Udruženje tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije, Beograd.
- Miljuš Brano (2013): „Savremeni problemi međunarodnog prava”, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd.
- „Objašnjena Evropska unija - Kako funkcioniše EU” (2015): EU info centar u Beogradu, Beograd.
- Paunović Milan, Krivokapić Boris, Krstić Ivana (2015): „Međunarodna ljudska prava”, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i Dosije studio, Beograd.
- Popović Gostimir (2005): „Evropska unija - osnovni pojmovi”, Besjeda i Ars Libri, Banja Luka-Beograd.

- Popović Vitomir, Turčinović Filip (2007): „Međunarodno javno pravo”, Pravni fakultet Univerziteta u Banja Luci, Banja Luka.
- Stojiljković Zoran, Bobić Maja, Dragojlović Nataša *et. al.* (2011): „Političke grupacije u Evropi”, Konrad Adenauer Stiftung, Beograd.
- Vujčić Dragan, Knežević Ivan, Lazarević Gordana *et. al.* (2007): „Ka Evropskoj uniji - vodič za predstavnike jedinica lokalne samouprave”, Stalna konferencija gradova i opština, Beograd.

Internet izvori:

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-council_hr (posećeno: 17. 12. 2020.)

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/govc/html/index.hr.html> (posećeno 18.12.2020.)

DOI: 10.5937/MegRev2104251D

Expert article

Received 16.02.2021.

Approved 22.07.2021.

THE INSTITUTIONAL MECHANISM OF THE EUROPEAN UNION

Abstract: *This essay deals with institutions of the European Union as a key element of its international legal personality. The European Union, as one of the most important regional international organizations, has a large number of political, advisory, financial and other institutions that support its functioning, which makes the former a true holder of international legal personality, which, thanks to the latter, is completely irrefutable. For this reason, this essay seeks to give an overall analysis of the work and functioning of the institutions, not only for the European Union, but also for the entire international community. Their influence on the entire political and international scene is crucial for a better understanding and functioning of international relations and geopolitical developments.*

Keywords: *European Union, european parliament, european commission, european council, European Court of Justice.*